

Прилог бр. 3
Содржина на предметните програми

Реден број на прилогот: 3.1

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Етика во научно-истражувачката работа во областа на агроекономијата			
2.	Код	АЕ31			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	3
8.	Наставник	Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа Проф. д-р Емељ Туна			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Целта на овој предмет е да му помогне на студентот да го подобри своето разбирање во однос на етичките аспекти во научно-истражувачката работа и при објавувањето на резултатите.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед, основни концепти и модели за разбирање на етиката во научноистражувачката работа. Развој на истражувачката етика. Теоретска рамка за објаснување на етичките димензии во професионалното и индивидуалното одлучување. Дефинирање на академскиот/истражувачкиот интегритет, разни перспективи, политики и практики, системски приод. Фактори кои што влијаат врз академскиот интегритет. Законски, морални и општествени норми, влијание на јавноста. Нарушувања на академскиот интегритет, плагијаризам, автоцензура, интегритет наспроти коруптивни постапки, фалсификување, фабрикување итн. Добра истражувачка практика, критериуми и принципи. Примери за соодветно и несоодветно однесување и постапување, превентива и санкции. Предизвици во дигиталното време. Посебен осврт на научноистражувачката работа од областа на агроекономијата. Академска писменост. Етички аспекти при избор на тема, одредување на целта и дизајнирање на истражувањето; избор на методите и техниките на работа; извори на податоци; правилно цитирање; составување на прашалник, приватност, тајност и доверливост; работа со податоци – точност, кредибилитет, конзистентност, споредливост, обработка, справување со екстремни вредности и податоци кои недостасуваат; одговорност за резултатите од истражувањето и очекуваните импликации. Граници на одговорност. Ризици и принцип на претпазливост. Етичко проверување на истражувањето, различни видови на проверка на истражувањето, процедури и принципи. Етички начела при презентација и публикување на резултатите.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, дискусии и дебати, изработка на групни или индивидуални задачи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат аудиториски.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	3 ЕКТС x 30 часови = 90 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+45			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	30	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	15	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15	
		16.2.	Самостојни задачи	15	
		16.3.	Домашно учење - задачи	15	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови		60 бодови	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови	

	17.3.	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Bretag T. (Ed.)	Handbook of Academic Integrity	Springer, Singapore	2016
		2.	Hughes, J. (Ed.)	European textbook on ethics in research	European Commission Directorate-General for Research	2010
		3.	Pruzan, P.	Research Methodology The Aims, Practices and Ethics of Science	Springer International Publishing, Switzerland	2016
		4.	Boatright, J. R., Smith, J. D.	Ethics and the Conduct of Business, 8th Edition	Pearson Int.	2017
		5.	Harvey, J. (Ed.)	The Ethics and Economics of Agrifood Competition. International Library of Environmental, Agricultural and Food Ethics (20)	Springer Science+Business Media Dordrecht	2013
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Донев, Д.	Прирачник за етика	Универзитет "Св. Кирил и Методиј" – Скопје	2019
		2.	Темков, К.	Професионална етика	Дом на културата „Иван Мазов“, Кавадарци	2011
		3.	Resnik, D. B.	Statistics, Ethics, and Research: An agenda for education and reform.	Accountability in Research: Policies and Quality Assurance, 8:1-2, 163-188	2000

Реден број на прилогот: 3.2

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Методи во научно-истражувачката работа во областа на агроекономијата			
2.	Код	АЕ32			
3.	Студиска програма	Агроэкономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	3
8.	Наставник	Проф. д-р Ана Котевска Проф. д-р Ана Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот има за цел да ги подобри научно-методолошките знаења и пристапи на студентите за самостојно да спроведуваат истражување, но и да ја подобри способноста на студентите за усна презентација на научен труд и за градење на конструктивни опоненти. Во таа насока, студентите ќе ги стекнат следните компетенции на предметот: Самостојно формулирање истражувачки проблеми од различни перспективи и нивно решавање; Самостојно пребарување литература соодветна на истражувачкиот проблем; Совладување на пристапот кон реализирање на преглед на литературата; 4) Совладување на методите за истражување и анализа; Разбирање и оценување на различни теоретски и методолошки претпоставки; Самостојно проценување на валидноста, веродостојноста и генерализацијата на заклучоците; Правилно референцирање на користената литература; Совладување на техники за академско пишување, Совладување на техники за подготовка на усна презентација поддржани со компјутерски и видео презентации и Подобрување на способноста за конструктивен опонент и развивање на критичка мисла.				
11.	Содржина на предметната програма: Методологија во научното истражување: процес на истражување (избор на тема за истражување – формулирање на проблемот, целите и потцелите, структура и план на истражувањето), видови и извори на преглед на литература, пребарување на литература, референцирање, видови на истражувачки методи (квалитативни и квантитативни), истражувачки пристап и дизајн на истражувањето, академско пишување и изработка на дисертации; Истражувачки методи: секундарни и примарни методи на собирање на податоците кај квалитативни и квантитативни истражувања (анкети, интервјуа, фокус групи, опсервации, студии на случај, и сл.), методи за одредување на примерок при различни анализи, методи на анализа на податоците кај квантитативни и квалитативни истражувања; Методи и техники на усна и постер презентација; Техники за конструктивен опонент: улога на опонентот; расположение, содржина и стил на критиката и Изработка на проектна задача (пример / предлог-дисертација) со фокус кон употреба на јазик, структура, илустрација, користена литература итн.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни или индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат аудиториски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	3 ЕКТС x 30 часови = 90 часови			
14.	Распределба на расположивото време	30+15+45			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	30	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	15	

16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	15		
		16.2.	Самостојни задачи	15		
		16.3.	Домашно учење - задачи	15		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови	60 бодови			
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови			
	17.3.	Активност и учество	30 бодови			
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)		
		од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)		
		од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)		
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)		
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)		
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит	Изработена и прифатена семинарска работа				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски или англиски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Brewerton, P., Millward, L.	Organizational Research Methods.	SAGE Publications London	2001
		2.	Alvesson, M., Deetz, S.	Doing Critical Management Research.:	SAGE Publications London	2000
		3.	Bhattacharjee, A.	Social science research: principles, methods, and practices	Global Text Project	2012
		4.	Day, R. A.	How to Write & Publish a Scientific Paper. 5th edition.:	Oryx Press, Phoenix	1998
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Ристески, С., Тевдовски, Д.	Статистика за бизнис и економија	Економски факултет Скопје	2008
		2.	Галев, Т.	Применети методи и модели на операционите истражувања во земјоделството	Здружение на агроекономистите на РМ	2003
		3.	Гошевски, Д.	Статистика - практикум	Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје	2005

Реден број на прилогот: 3.3

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Статистика			
2.	Код	АЕ33			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Драган Гошевски Проф. д-р Ана Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни општи предзнаења од математика и статистика.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот има за цел да ги воведо студентите во напредни статистички анализи и обработка на податоци.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед. Дефинирање на статистика, Примена на статистика, Видови на податоци, Квалитет на податоци, Формулирање на проблеми во статистички истражувања, Постапка за статистички истражувања, Големина на примерок, Случаен распоред. Статистичка анализа. Дескриптивна статистика, Мултиваријациона анализа, Статистичка инференција, Анализа на истражување на податоци, Статистички тестови и тестирање на хипотези, Оценка на параметри, Интервал на доверба, Релација помеѓу тестови и оценки, Теорија на одлуки, Трансформации во регресиона анализа, Трансформација на експериментални податоци, Факторијални опити.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	45	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35	
		16.2.	Самостојни задачи	35	
		16.3.	Домашно учење - задачи	35	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			60 бодови
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови
	17.3.	Активност и учество			30 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Гошевски, Д.	Статистика практикум	Факултет за земјоделски науки и храна-Скопје	2005
		2.	Hadzivukovic, S., Cobanovic, K.	Statistika: principi i primena	Univerzitet u Novom Sadu	1994
	22.2.	Дополнителна литература				
Реден број		Автор	Наслов	Издавач	Година	
1.		Ристески, С., Тевдовски, Д.	Статистика за бизнис и економија	Економски факултет Скопје	2008	

Реден број на прилогот: 3.4

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Маркетинг менаџмент			
2.	Код	АЕ34			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/ прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Ненад Георгиев Проф. д-р Марина Нацка			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни општи предзнаења од математика и статистика.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Со проучување на оваа дисциплина студентите ќе се стекнат со теориски и апликативни знаења од областа на современата теорија и практичната примена на теоријата на пазарните структури и однесувањето на потрошувачите на земјоделско – прехранбените производи, теоријата на процесот на управување во агромаркетингот и теоријата на стратески менаџмент.				
11.	Содржина на предметната програма: Разбирање на управувањето со агромаркетинг. Истражување на агромаркетингот. Потрошувачот во агромаркетинг истражување. Истражување на однесувањето на потрошувачите. Стратеско планирање на агромаркетинг активностите. Агромаркетинг и глобализација на светското стопанство. Агромаркетинг стратегии во глобалното стопанство. Организација на агромаркетинг активности. Контрола и ревизија на агромаркетинг активности. Разбирање на моделот на стратески менаџмент, влијанието на макро-опкружувањето и организациската култура врз организациската стратегија. Можни насоки и избор на стратегија на национално и интернационално ниво. Иновациите и претприемништвото како избор. Методи и критериуми за евалуација на стратеските опции. Пристапи и елементи на процесот на развој на стратегија, менаџмент со ресурсите во процесот на развој на стратегијата, менаџмент со стратески промени.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35	
		16.2.	Самостојни задачи	35	
		16.3.	Домашно учење - задачи	35	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови		60 бодови	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови	
	17.3.	Активност и учество		30 бодови	

18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Norwood B. F., Lusk L. J.	Agricultural Marketing and Price Analysis	Waveland Press, Inc.	2018
		2.	Џиунова – Шулеска, А., Јаковски, Б.	Маркетинг менаџмент	УКИМ, Економски факултет, Скопје	2008
		3.	Kohls L. R., Uhl N. J.	Marketing of Agricultural Products	Prentice Hall, 9th Edition	2001
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Kothler, P.	Marketing managemnt	Prentice Hall	2001
		2.	Ђоровић, М., Томин, А.	Тржиште и промет пољопривредн их производа	Пољопривредни факултет, Београд	2009
		3.	Одбрани трудови и поглавја од најновата литература			

Реден број на прилогот: 3.5

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Финансирање и трошоци на земјоделскиот и руралниот развој			
2.	Код	АЕ35			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Драган Ѓошевски Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии, претходни општи предзнаења од трошоци и калкулации и финансиски менаџмент.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Со проучување на оваа дисциплина студентите ќе се стекнат со теориски и апликативни знаења од областа на современата теорија и практика за финансирање на земјоделскиот и руралниот развој, како и со теориски модели на современо аграрно финансирање на ниво на фарма и на ниво на национална економија. Студентите исто така ќе се стекнат со компетенции за примена на теориски и апликативни знаења во доменот на управувањето, планирањето и анализата на трошоците.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед во земјоделски финансии. Принципи на земјоделски финансии и модерен агробизнис менаџмент. Менаџерски цели во агробизнисот. Финансиски менаџмент и мониторинг на агробизнисот. Гранична анализа во краткорочното планирање. Напредно финансиско планирање и буџетирање. Користење на калкулациите на производните линии при планирање на ниво на фарма. Значење на микрокорпоративните финансии. Финансиски менаџмент во агробизнисот. Странски капитал во земјоделството и руралниот развој. Финансиски пазари, посредници и институции во областа на земјоделството и руралниот развој. Обезбедување на извори за финансирање во земјоделството и руралниот развој. Управување со трошоците во рамки на претпријатијата и земјоделските стопанства. Традиционални концепти. Вистински, плански и стандардни трошоци. Директни и општи трошоци наспроти варијабилни и фиксни трошоци (споредби низ литературата). Реагибилност на трошоците. Системи на трошоци базирани врз активностите. Теорија и модели на динамиката на трошоците. Методи на утврдување на цените. Планирање на трошоците и финансискиот резултат со помош на анализа на точката на рентабилност. Контрола на трошоците. Управување со залихи. Управување со трошоците по активности. Примена на методот на симулација при планирањето и контролата на трошоците. Примена на информациски системи при финансирањето и управувањето со трошоците. Потреба од информации во однос на финансирањето и трошоците за успешен менаџмент и донесување одлуки. Апликативна примена на теоријата и анализата на финансирањето и трошоците во земјоделството и руралниот развој во научно-истражувачки контекст.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.		15.1.	Предавања- теоретска настава.		45

	Форми на наставните активности	15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35		
		16.2.	Самостојни задачи	35		
		16.3.	Домашно учење - задачи	35		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови	60 бодови			
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови			
	17.3.	Активност и учество	30 бодови			
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)		
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит	Изработена и прифатена семинарска работа				
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Block, S., Hirt, G., Danielsen, B.	Foundation of Financial Management	McGraw-Hill, New York, 17th Ed.	2019
		2.	Lumby, S., Jones, C.	Corporate Finance, Theory and practice	Cengage Learning EMEA, London, 10 th Ed.	2019
		3.	Debertin, D. L.	Agricultural Production Economics	Pearson Education, 2 nd Ed.	2012
		4.	Drury, C.	Cost and Management Accounting	International Thomsson Business Press, Oxford, 10 th Ed.	2018
		Дополнителна литература				
	22.2.	Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Duncan, M.	Financing Agriculture Into The Twenty-first Century	CRC Press	2019
		2.	Hansen, D.R., Mowen, M.M., Guan, L.	Cost Management: Accounting and Control	South-Western College Pub	2007
		3.	Миланов, М., Мартиновска Стојческа, А.	Трошоци и калкулации во земјоделството	Земјоделски факултет - Скопје	2002
		4.	Одбрани трудови и поглавја од најновата литература			

Реден број на прилогот: 3.6

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Деловни системи во земјоделството			
2.	Код	АЕ36			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Миле Пешевски Проф. д-р Ивана Јанеска Стаменковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): На студентите предметот им овозможува стекнување знаења од теоретска и практична примена на техничко-технолошкиот прогрес во глобалниот развој на деловните системи, визии, мисии, деловни политики, стратегии, тактики и задачи на деловните системи, неизвесности, ризици и несигурности, дизајнирање, организациско однесување, организациски промени и развој, организациска култура, комуникации и лидерства во деловните системи.				
11.	Содржина на предметната програма: Управување во трансферот на научните и технолошките достигнувања во деловните системи на земјоделската практика. Техники за управување со неизвесностите, ризиците и несигурноста.. Изнаоѓање модели, параметри и фактори на организацискиот дизајн, организациското однесување, организациските промени и развој на организациската култура, комуницирањето и лидерството во деловните системи Системски пристап во проучувањето на производните единици во земјоделството и прехранбената индустрија. Функционирање на деловните системи. Системски пристап во проучувањето на гранките и линиите во земјоделството и прехранбената индустрија. Производните системи како елемент на конкурентноста. Системски пристап во проучувањето на одредени подрачја-елементи на системот. Просторна дистрибуција на елементите. Усогласување на елементите со цел за оптимално функционирање на деловните системи. Вреднување на системите и избор на најповолно решение.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35	
		16.2.	Самостојни задачи	35	
		16.3.	Домашно учење - задачи	35	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			60 бодови

	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Snapp, S., Pound, B. (Eds.)	Agricultural Systems: Agroecology and Rural Innovation for Development	Academic Press	2017
		2.	Бајрлајн, Ц., Шнибергер, К., Озборн, Д.	Принципи на агроиндустрискиот менаџмент	Академски печат, Скопје	2009
		3.	Адижес, И.	Креирање пословних система	Adizes Southeast Europe, Novi Sad	2003
		22.2.	Дополнителна литература			
	Реден број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.		Јанићијевић, И.	Организационе промене и развој	ЦИД, Економски факултет, Београд	2002
	2.		Deakins D., Freel M.	Entrepreneurship and Small Firms	Mc Graw-Hill Education	2003
	3.		Живковиќ Д., Пешевски М.	Предузетништво у агробизнису	Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет, Београд	2011
	4.		Одбрани трудови и поглавја од најновата литература			

Реден број на прилогот: 3.7

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Национална и меѓународна аграрна политика			
2.	Код	АЕ37			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Драги Димитриевски Доц. д-р Ристе Еленов			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот треба да му овозможи на студентот разбирање на различни концепции при пристапот во формулирањето на аграрната политика. Студентот треба да ги запознае: еволуцијата и механизмите за имплементација на аграрната политика; мерките и инструментите во меѓународната пракса и националната и меѓународната аграрна политика.				
11.	Содржина на предметната програма: Теорија на аграрната политика; Меѓународна трговија и аграрна политика; Заедничка аграрна политика на ЕУ (цели и механизми на ЗАП, реформи на ЗАП); Показатели на нивото на поддршка на земјоделството; Национална аграрна политика.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава	45	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35	
		16.2.	Самостојни задачи	35	
		16.3.	Домашно учење - задачи	35	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови	60 бодови		
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)	10 бодови		
	17.3.	Активност и учество	30 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)

19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Koester, U.	Foundations of Agricultural Market Analysis and Agricultural Policy	Verlag Franz Vahlen München	2020
		2.	Богданов, Н.	Маѓународна искуства у транзицији аграрног сектора	Пољопривредни факултет, Београд	2007
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.		Одбрани трудови и поглавја од најновата литература				

Реден број на прилогот: 3.8

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Рурална економија			
2.	Код	АЕ38			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Јован Аждерски Проф. д-р Емељ Туна			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии. Познавања од областа на основите и принципите на економијата.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Руралната економија, во рамките на дефинираниот предмет и содржина, треба да придонесе кон теоретско расветлување на основните рурални прашања, проблеми, методи што се предмет на оваа област. Предметот Рурална економија како нова научна дисциплина е пред нови предизвици. Емпиријата со своите ретроградни, регионални и рурални реперкусии е пред теоријата која треба допрва да даде одговор на отворените прашања. Со валоризација на рамномерноста како социјална и економска вредност ќе се реализира и вистинскиот хуман, демократски аспект на развојниот процес, а тоа е признавањето на правото на секој регион или област, држава, континент, да ги ефектуира своите развојни потенцијали во согласност со автентичните развојни потреби.				
11.	Содржина на предметната програма: 1. Дефинирање на предметот; 2. Развој на современи теоретски концепции за регион ален развој; 3. Локациона анализа; 4. Анализа на детерминантите на современиот регионален развој; 5. Мобилност на ресурсите; 6. Социјални фактори и регионалниот развој; 7. Регионална политика; 8. Градот и руралниот развој; 9. Политика на децентрализација на локалната самоуправа; 10. Регионален развој на Република Македонија.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	35	
		16.2.	Самостојни задачи	35	
		16.3.	Домашно учење - задачи	35	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			60 бодови

	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Николовска, Н.	Регионална економија	Економски факултет Скопје	2000
		2.	Галстон, В.А., Бехлер, К.Ц.	Рурален развој на САД	МАГОР ДОО, Скопје	2009
		3.	Драмонд , Е.Н., Гудвин, Ц.В.	Земјоделска економија	Издавачки центар ТРИ	2010
		22.2.	Дополнителна литература			
	Реден број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.		Фити, Т.	Основи на економија	Економски факултет, Скопје Трето издание	2010
	2.		Јовановски, П.	Принципи на економија	Европски Универзитет	2009
	3.		Одбрани трудови и поглавја од најновата литература			

Реден број на прилогот: 3.9

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Современи технологии во производство на житни и мешункасти култури			
2.	Код	АЕ39			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Дане Бошев			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии. Познавања од областа на земјоделските науки.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Компетенциите кои ги стекнуваат студентите се однесуваат на стекнување на теориски знаења и примена на научни методи во истражувањата во: - Биолошко-еколошки законитости во растот и развојот на житните и мешункастите растенија - Примена на современи агротехнички мерки при одгледувањето на житата и мешункастите растенија - Примена на системи од агротехнички постапки за производство на житата и мешункастите растенија како здравствено безбедна храна				
11.	Содржина на предметната програма: Биолошки основи кај житата-циклуси во развојот. Законитости во развојот и развитокот на житните растенија. Создавање предуслови за плодносење на житата. Органогенеза на житата. Примена на современа технологија на производство на семенски материјал од житни растенија. Технологии на одгледување. Значење на агротехничките мерки за развојот на растенијата и квалитетот на семето. Методи на зголемување на отпорноста на житата кон абиотските и биотските фактори. Технологија на нега на посевот. Губрење на жита. Современи системи на наводнување на житните растенија. Биолошки и развитокот на мешункастите растенија. Влијание на еколошките фактори во развојот на мешункасти култури. Интеракција меѓу условите на средината и технологијата на производство. Технологии одгледување. Значење на агротехничките мерки за развојот на растенијата и квалитетот на семето. Технологија на нега на посевот. Современи системи на прибирање на мешункастите растенија.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45 часови	
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови	
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3.	Домашно учење - задачи	45 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1.	Тестови			60 бодови

	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3.	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода		5 (пет) (F)	
			од 51 до 60 бода		6 (шест) (E)	
			од 61 до 70 бода		7 (седум) (D)	
			од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)	
			од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)	
			од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)	
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Василевски, Г.	Зрнести и клубенести култури	Универзитетски учебник, Скопје	2004
		2.	Јевтиќ, С.	Посебно ратарство	Наука, Београд	1992
		3.	Smith, W.	Crop production	John Wiley and Sons	1995
		4.	Acquaah, G.	Principles of Crop Production	Upper Sadle River	2002
		5.	Jegor, M. et al.	Soja	Institut za ratarstvo i povrtarstvo, N. Sad	2008
		6.	Jovan, T. et al.	Pasulj i boranija	Institut za ratarstvo i povrtarstvo, N. Sad	2008
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Најчевска Ц.	Селекција на растенијата со семепроизводство	УКИМ, Скопје	1997
		2.	Василевски Г., Николов П.	Ориз производство и преработка	Трибина македонска, Скопје	1997
		3.	Butorac, A.	Opca agronomija (monografija)	Skolska knjiga, Zagreb	1999
		4.	Bosnjak, Dj.	Navodnjavanje poljoprivrednik useva	Poljoprivredni fakultet N. Sad	1999
		5.	Стручни списанија и публикации од областа на житните култури	Зборници од Симпозиуми и Конгреси		

Реден број на прилогот: 3.10

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		Современи технологии во производство на индустриски култури и нивни преработки			
2.	Код		АЕ310			
3.	Студиска програма		Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар		Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Проф. д-р Зоран Димов			
9.	Предуслови за запишување на предметот					
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот треба на студентите да им овозможи стекнување на нови знаења од: - Влијанието на еколошките фактори во производство на индустриски култури, - Примена на современи агротехнички мерки во производство на индустриските култури и нивно влијание врз приносот и квалитетот. - Продлабочување на знаењата од технологиите на производство во склад со новите научни сознанија во светот					
11.	Содржина на предметната програма: Растенија за производство на масло. Растенија за производство на влакно. Растенија за производство на шеќер. Останати растенија за индустриска преработка. Биолошки карактеристики (раст и развој), агроеколошки услови за одгледување (клима и почва), примена на современи технологии во производство на одделни индустриски растенија, значење на навремено употребените агротехнички мерки (време и начин на основна, дополнителна и претсеидбена обработка на почвата; време и количина на употребени макро и микроелементи, навремена сеидба, сеидбена норма и време и начин на прибирање). Производство на масло од поважните маслодавни култури. Производство на шеќер од шеќерна репа.					
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, самостојна изработка, одбрана на проектна задача,					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположливото време		45 + 30 + 105 = 180 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава		45 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		30 часови	
		16.2	Самостојни задачи		30 часови	
		16.3	Домашно учење		45 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови			60 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5	(пет) (F)
			од 51 до 60 бода		6	(шест) (E)
			од 61 до 70 бода		7	(седум) (D)
			од 71 до 80 бода		8	(осум) (C)
			од 81 до 90 бода		9	(девет) (B)
			од 91 до 100 бода		10	(десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			

20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот		
22.	Литература				
22.1	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Bharat P. Singh	Industrial crops and uses	CABI, USA	2010
	2	Thomas A. McKeon, Douglas G. Hayes, David F. Hildebrand, Randall J. Weselake	Industrial oil crops	Elsevier+AOCS Press+AP	2016
	3.	Gupta, S.G.	Technological Innovations in Major World Oil Crops, Volume 2 - Perspectives	Springer Science+Business Media, LLC	2012
22.2	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Pospisil, M	Ratarstvo II deo – Industrisko bilje	Zrinski d.d., Cakovec	2013
	2.	Димов, З	Индустриски култури	ФЗНХ	2015
	3.	Научни публикации од областа на индустриски култури			

Реден број на прилогот: 3.11

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		Градинарски култури			
2.	Код		AE311			
3.	Студиска програма		Растителна биотехнологија			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар		I година /I или II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Проф. д-р Гордана Попсимонова Проф. д-р Рукне Агич			
9.	Предуслови за запишување на предметот		Предзнаења од ботаника, биологија, агротехника			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Владеење со темелни познавања на поединечните зеленчукови фамилии кои имаат значење во исхраната. Се обработуваат позначајните претставници во детали како и заедничките карактеристики со нивните сродници, од аспект на производство.					
11.	Содржина на предметната програма: - Фамилија <i>Solanaceae</i> - домати, пиперка, патлиџан, потекло, карактеристики, специфики при одгледување - Фамилија <i>Brassicaceae</i> - зелка, кел, кел пупчар, брокола, потекло, карактеристики, специфики при одгледување - Фамилија <i>Brassicaceae</i> (коренести) - ротква, ротквица потекло, карактеристики, специфики при одгледување, крактеристични болести - Фамилија <i>Asteraceae</i> салата, ендивија, цикорија - потекло, карактеристики, специфики при одгледување - Фамилија <i>Cucurbitaceae</i> - кратавица, бостан, тиквени култури, потекло, карактеристики, специфики при одгледување - Фамилија <i>Alliaceae</i> - кромид, праз, лук потекло, потекло, карактеристики, специфики при одгледување - Фамилија <i>Fabaceae</i> - грав, грашок, боранија, потекло, карактеристики, специфики при одгледување, крактеристични болести - Перспективни градинарски култури - потекло, карактеристики, специфики при одгледување, - Медицински и ароматични ратенија од групата градинарски култури, значење, употреба.					
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположливото време		45+30+105 = 180 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава		45 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		30 часови	
		16.2	Самостојни задачи		30 часови	
		16.3	Домашно учење		45 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови			60 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување		до 50 бода		5	(пет) (F)

	(бодови/оценка)	од 51 бода до 60 бода	6	(шест)	(E)
		од 61 бода до 70 бода	7	(седум)	(D)
		од 71 бода до 80 бода	8	(осум)	(C)
		од 81 бода до 90 бода	9	(девет)	(B)
		од 91 бода до 100 бода	10	(десет)	(A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература				
22.1	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Gregory E. Welbaum,	Vegetable Production and Practices	CAB International, Wallingforth, Oxfordshire, UK, 486 pp.	2015
	2.	J. M. Kemble	Vegetable crop handbook	Auburn Univeristy, Auburn, AL	2011
	3.	Gjurovka Mihal	Gajenje povrca na otvorenom polju	Poljoprivredni Fakultet, Novi Sad	2008
	4.	Prohens, J., & Nuez, F. (Eds.)	Vegetables I: Asteraceae, Brassicaceae, Chenopodicaceae, and Cucurbitaceae	Springer Science+Business Media, LLC, ISBN: 978-0-387-72291-7 e-ISBN: 978-0-387-30443-4, 429 pp.	2008
	5.	Prohens, J., & Nuez, F. (Eds.)	Vegetables II: Fabaceae, Liliaceae, Solanaceae, and Umbelliferae	Springer Science+Business Media, LLC, ISBN: 978-0-387-74108-6 e-ISBN: 978-0-387-74110-9, 367 pp.	2008
	Дополнителна литература				
22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Vilmorin-Andrieux	The vegetable garden; illustrations, descriptions, and culture of the garden vegetables	Scholar's Choice, ISBN-10 : 1298327032 ISBN-13 : 978-1298327031, 826 pp.	
	2.	Gyana Ranjan Rout and K.V. Peter (eds.)	Genetic Engineering of Horticultural Crops	Elsevier, ISBN: 978-0-12-810439-2, 468 pp.	2018

Реден број на прилогот: 3.12

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		Современи технологии во производство на овошје			
2.	Код		АЕ312			
3.	Студиска програма		Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар		I година / I или II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Проф. д-р Марјан Кипријановски			
9.	Предуслови за запишување на предметот		Нема			
10.	Цели на предметната програма (компетенции) -стекнување на теориски знаења и примена на научни методи во истражувањата во: - Биолошко-еколошки законитости во развојот и плодносење на овошните растенија - Современи техники на размножување на овошните растенија - Примена на современи помотехнички и агротехнички мерки при подигнување и одгледувањето на овошните насади - Интеракција меѓу надворешната средина, овошните видови, сорти, подлоги и технолошките постапки при одгледувањето на овошните растенија					
11.	Содржина на предметната програма: Биологија на овошните растенија. Законитости во раст и развој на овошните растенија. Диференцирање на цветни пупки. Биологија на цветање, опрашување и оплодување на овошните растенија. Раст и развој на плодови и семе. Технологија на производство на саден материјал од овошни растенија. Еколошки фактори и нивно влијание врз растот и плодносење на овошните растенија. Технологија на подигнување на овошни насади од различни овошни видови. Значење на помотехничките мерки за развојот на растенијата, плодносењето и квалитетот на плодовите. Физиолошки законитости и принципи во растот и плодносење кај овошните растенија. Регулатори на раст на овошните растенија. Системи и методи за формирање на круни кај овошните растенија. Резидба на овошни растенија. Регулација на родност кај овошните растенија. Технологија на одржување на површината во овошните насади. Специфичности во исхраната на овошните растенија и наводнување на овошните насади. Заштита на овошните насади од неповолни климатски фактори.					
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, самостојна изработка и одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		6 ЕКТС x 30 ЧАСОВИ = 180 ЧАСОВИ			
14.	Распределба на расположливото време		45+30+105=180 ЧАСОВИ			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава		45 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		30 часови	
		16.2	Самостојни задачи		30 часови	
		16.3	Домашно учење		45 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови			60 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3	Активност и учество			30 бодови	

18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	до 50 бода		5	(пет)	(F)
		од 51 бода до 60 бода		6	(шест)	(E)
		од 61 бода до 70 бода		7	(седум)	(D)
		од 71 бода до 80 бода		8	(осум)	(C)
		од 81 бода до 90 бода		9	(девет)	(B)
		од 91 бода до 100 бода		10	(десет)	(A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Изработена и прифатена семинарска работа				
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски				
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот				
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Sansavini S. (editor), Costa G., Gucci R., Inglese p., Ramina A., Xiloyannis C., Desjadins Y.	Principle of modern fruit science	ISHS, Leuven, Belgium.	2019
		2.	Кипријановски М.	Подигнување и одгледување на овошни насади	Софија ДГУП Богданци	2020
		3.	Jackson J.	Biology of Apples and Pears	Cambridge University Press	2003
		4.	Mičić N., Đurić G., Radoš Lj.	Sistemi gajenja jabuke i kruške	Grafika Jureš, čačak.	1998
		5.	Hartman H.et all.	Plant propagation, principles and practices. Fifth edition	Prentice-Hall International Editions, New Yersey, USA	1990
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Milivojević J.	Posebno voćarstvo 3 – Jagodaste voćke.	Poljoprivrednifakultet, Beograd	2018
		2.	Кипријановски М.	Производство на овошен саден материјал	Софија ДГУП Богданци	2017
		3.	Long L.E., Lang G., Musacchgi S., Whiting M.	Cherry training systems	A Pacific Northwest Extension Publication, PNW 667.	2015
		4.	Jemrić T.	Cijepljenje i rezidba voćaka	Naklada, Ulik, Rijeka	2007
	5.	Стручни списанија и публикации од областа на овоштарството	Fruit growing, Journal of the American Society for Horticultural Science, Hort Science, Scientia Horticulture, Acta Horticulture, Journal of Horticultural Science & Biotechnology и др.			

Реден број на прилогот: 3.13

Прилог бр.3		Предметна програма од прв, втор и трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		Лозарство - напредни поглавја			
2.	Код		АЕ313			
3.	Студиска програма		Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар		Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	6
8.	Наставник		Проф. д-р Петар Христов			
9.	Предуслови за запишување на предметот		Студентот да ги положи предметите за стекнување генерички знаења и вештини за истражување			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Компетенциите кои ги стекнуваат студентите се однесуваат на примена на теориски знаења и научни методи во истражувањето во: - Примена и усовршување на методи за проучување на лозата. - Примена и усовршување на методи за проучување на технологијата на одгледување на виновата лоза. -Практична примена на проучување на теоријата и технологиите на одгледување на лозата.					
11.	Содржина на предметната програма: Потекло и распространетост на виновата лоза. Лозарството во светот и Република Македонија. Цитологија, хистологија и органографија на лозата. Екологија. Фенологија. Физиологија. Агротехника. Амвелотехника. Производство на лозов саден материјал. Подигнување лозови насади. Одгледување лозови насади. Резидба и системи на одгледување. Потпорни конструкции. Берба и складирање на грозје. Добивање на суво грозје.					
12.	Методи на учење: Теоретски и практично. Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположливото време		45+30+105 = 180 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава		45 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		30 часови	
		16.2	Самостојни задачи		30 часови	
		16.3	Домашно учење		45 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови - 2			60 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			10 бодови	
	17.3	Активност и учество			30 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5	(пет) (F)
			од 51 бода до 60 бода		6	(шест) (E)
			од 61 бода до 70 бода		7	(седум) (D)
			од 71 бода до 80 бода		8	(осум) (C)
			од 81 бода до 90 бода		9	(девет) (B)
			од 91 бода до 100 бода		10	(десет) (A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			

22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Петар Христов	Општо Лозарство	Агринет	2012
		2.	Звонимир Божиновиќ	Ампелографија	Агринет	2010
		3.	Душан Буриќ	Виноградарство 1 и 2	Радивој Чирпанов Нови Сад	1972
		4.	Лазар Аврамов	Виноградарство	Београд	1991
		5.	General Viticulture	A. J. Winkler	University of California Press	1974
	22.2	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Различни автори	Публикации на ОИВ	ОИВ - Франција	-
	2.	Различни автори	Научни списанија и публикации	Меѓународни списанија и публикации	-	

Реден број на прилогот: 3.14

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии				
1.	Наслов на наставниот предмет		Технологии на одгледување животни -напредни поглавја			
2.	Код		АЕ314			
3.	Студиска програма		Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)		Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)		Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар		Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС Кредити	6
8.	Наставник/ци		Проф. д-р Владимир Цабирски			
9.	Предуслови за запишување на предметот		Предуслови се студентот да ги положи предметите за стекнување генерички знаења и вештини за истражување			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Компетенциите кои ги стекнуваат студентите се однесуваат на примена на теориски знања и научни методи во истражувањата во: - Подобрување на системите на сточарско производство, репродукцијата, селекцијата, исхраната, условите за сместување кај домашните животни, заштитана на биолошката разновидност (биодиверзитетот) кај домашните животни, како и подобрување на негата и зоотехничките постапки при одгледувањето домашни животни.					
11.	Содржина на предметната програма: - Системи на сточарско производство (напредни поглавија) и производство на риби, - Репродукција кај домашни животни (напредни поглавија) и риби, - Селекција кај домашни животни (напредни поглавија) и риби, - Исхрана кај домашни животни (напредни поглавија) и риби, - Објекти за сместување кај домашни животни (напредни поглавија) и риби, - Биодиверзитет кај домашни животни (напредни поглавија) и риби, - Нега и примена на зоотехнички постапки при одгледувањето домашни животни и риби.					
12.	Методи на учење: ТЕОРЕТСКО И ПРАКТИЧНО, Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер, практична работа на терен (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		6 ЕКТС x 30 ЧАСОВИ = 180 ЧАСОВИ			
14.	Распределба на расположливото време		45+30+105=180 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава		45 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа		30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи		30 часови	
		16.2	Самостојни задачи		30 часови	
		16.3	Домашно учење		45 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови - 2			60	бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			10	бодови
	17.3	Активност и учество			30	бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 50 бода		5	(пет) (F)
			од 51 бода до 60 бода		6	(шест) (E)
			од 61 бода до 70 бода		7	(седум) (D)
			од 71 бода до 80 бода		8	(осум) (C)
			од 81 бода до 90 бода		9	(девет) (B)
			од 91 бода до 100 бода		10	(десет) (A)

19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот		
22.	Литература				
22.1	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Трајковски Т., Буневски Ѓ.	Говедарство	Алма, Скопје	2006
	2.	Нешовски П.	Свињарство	ЗФ, Скопје	1991
	3.	Мекиќ Ц.	Овчарство	ЗФ, Београд	2008
	4.	Сеинсбери Д.	Здравје на живината и менаџмент	Универзитет во Кембриџ	2010
	5.	Бојчиќ Ц. и сор.	Слатководно рибарство	Југословенска медицинска наклада, Загреб	1982
22.2	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Различни автори	Публикации	Меѓународни списанија и публикации	-
	2.	Различни автори	Научни списанија	Меѓународни списанија и публикации	-
	3.	Интернет материјали			

Реден број на прилогот: 3.15

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Стопанисување со водите во земјоделството			
2.	Код	АЕ315			
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица - институт, катедра, оддел)	ФЗНХ			
5.	Степен (прв, трет, трет циклус)	Трет циклус			
6.	Академска година/семестар	Прва година/прв или втор семестар	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Марија Вукелиќ-Шутоска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор степен академски студии. Познавања од областа на земјоделските науки.			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Компетенциите кои ги стекнуваат студентите се однесуваат на примена на теориски знања и примена на научни методи во третирањето на проблематиката со водите во сите варијации на постанокот и развојот. Во обработката на предметната тематика особено внимание е насочено кон успехите, кои произлегуваат од примената и спроведените постапки кај отворените води во однос на аспектот на стопанисувањето со водите, како и општиот напредок и економијата на земјата.				
11.	Содржина на предметната програма: Стопанисување со водите-основни поими. Осознавање на проблемот на стопанисувањето со водите. Историја на односот помеѓу човекот и водата. Потребите на водата и во односот спрема водите. Водата во природата, количини, квалитет, водни биланси. Можности на спроведувањето на стопанисувањето со водите. Основи за решавање на стопанисувањето со водите. Мултидисциплинарен пристап и интердисциплинарна работа со стопанисувањето со водите. Цели на стопанисувањето со водите. Водно право. Подрачје и постапки на истражувањата. Постапки на изборот (оптимализација) - една и повеќекритериумски постапки. Состојбата на стопанисувањето со водите кај нас и во светот. Користење на водите. Заштита од водите. Заштита на водите. Повеќенаменски решенија. Стопанисувањето со водите како дел од процесот на одржливиот развој. Спроведување на стопанисувањето со водите. Можности на унапредувањето на стопанисувањето со водите. Функција и користење на отворени води. Поими и дефиниции за водотеците. Поделба на водните текови. Нивограми. Надолжен профил на водотек. Развој на текот на реката. Нестабилност на бреговите. Фаргови закони. Напречни пресеци на коритата и речните долини. Рамнотежна положба на речното дно. Постојаност на коритото. Осигурување на стабилноста на косините во контурата на отворените корита. Инженерско-биолошки начин на градење. Вегетатиски профил на брегот. Ретенции. Теоретска анализа. Насипи покрај водотекот-практични констатации. Делување на насипот. Процедување низ насип. Процедурчко струење и сигурност на насипот. Проектирање на земјан насип-опсервации. Мали водотеци. Општи сознанија за проблематиката на малите водотеци. Темелни поставки-анализа на функцијата. Одредување на меродавната максимална водна количина на малите водотеци. Регулации на малите водотеци. Констатации од доменот на функционалноста. Формирање на мали водотеци во склад со запазувањата на нивниот тек во природата. Градби на водотеците. Речни градби. Надолжна слика на водниот тек. Формирање на напречни пресеци. Осигурување на дното. Осигурување на брегот. Методи на вградување на заштитни објекти. Разгранување на водотеците.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови			
14.	Распределба на расположивото време	45+30+105			

15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања- теоретска настава.	45 часови		
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	30 часови		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	30 часови		
		16.2.	Самостојни задачи	30 часови		
		16.3.	Домашно учење - задачи	45 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1.	Тестови		60 бодови		
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)		10 бодови		
	17.3.	Активност и учество		30 бодови		
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			од 51 до 60 бода	6 (шест) (E)		
			од 61 до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или англиски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Анонимна анкета на студентите и прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Prof. dr. Elimir Svetličić	Otvoreni vodotoci	Sveučilište u Zagrebu, Fakultet građevinskih znanosti	1987
		2.	Проф. д-р Живко Шкоклевски	Уредување на водотеците	Универзитет Кирил и Методиј-Скопје	1986
		3.	Milan Vuković, Anđelko Soro	Dinamika podzemnih voda	Institut za vodoprivredu „Jaroslav Černi“, Zavod za hidrauliku podzemnih voda i melioracije, Beograd	1984
		22.2.	Дополнителна литература			
	Реден број		Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.		Frederick R. Troeh, J.Arthur Hobbs, Roy L. Donahue	Soil and Water Conservation, Productivity and Environmental Protection	Prentice Hall, Upper Saddle River, New jersey 07 58	1999
	2.		Dionis Srebrenović	Primijenjena hidrologija	Tehnička knjiga, Zagreb	1986
	3.		Цветанка Симоновска-Поповска	Нумеричка хидраулика	Сигмапрес - Скопје	1994